

24. februar 2023
j.nr.: 23/00481

Statens Serum Instituts bidrag til EPI alm. del spm. 11 vedr. zoonosesygdomme

EPI alm. del spm. 11:

“Hvilke myndigheder varetager opgaver og hvilke, hvis der opstår - eller der er mistanke om, at der kan opstå - zoonosesygdomme?”

Sundhedsstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, Fødevarestyrelsen og Københavns Universitet har haft besvarelsen i høring. Besvarelsen fremgår herunder.

Følgende myndigheder, institutioner og tværgående, koordinerende udbrudsgrupper varetager opgaver i forbindelse med mistanke om zoonotiske sygdomme. Inddragelsen og opgavevaretagelsen varierer afhængigt af om mistanken opstår i dyr eller mennesker:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet (ISM)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (FVM)

Sundhedsstyrelsen (SST)

Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS)

Fødevarestyrelsen (FVST)

Statens Serum Institut (SSI)

Kliniske Mikrobiologiske Laboratorier (KMA)

Dansk Veterinær Konsortium (DK-VET) som er et samarbejde mellem Københavns Universitet og SSI om varetagelse af den veterinære myndighedsaftale.

DTU Fødevareinstituttet (DTU Food)

Beredskabsstyrelsen (BRS)

Politiet

Den centrale udbrudsgruppe (DCUG)

Myndighedssamarbejdet til Koordinering af Zoonoser (KOZO)

Såfremt der opstår – eller der er mistanke om, at der kan opstå - zoonosesygdomme – er fordelingen af opgaver som anført i oversigten nedenfor. Zoonotiske sygdomme, der kan medføre sygdomme hos mennesker, kan oprinde enten fra direkte smitte mellem dyr og mennesker, som er tilfældet med fx rabies, influenza og covid-19, eller indirekte fra dyr til mennesker via vektorer som myg eller flåter som fx Borrelia eller Tick Borne Encephalitis (TBE) eller via fødevarer som bl.a. infektioner med salmonella og campylobacter. De sygdomme, der smitter via direkte kontakt mellem dyr og mennesker eller via vektorer, hører alt overvejende ind under det veterinære område, og de sygdomme, der smitter via forurenede fødevarer, hører ind under fødevareområdet. Fødevarestyrelsen varetager begge områder, men håndteringen af de to grupper af zoonoser er adskilt lovgivningsmæssigt. SSI løser forskellige opgaver i relation til begge områder. Dels som ansvarlig for det humane laboratorie- og forskningsmæssige område og tilhørende

rådgivning. Dels i regi af [Dansk Veterinær Konsortium \(DK-VET\)](#), hvor SSI samarbejder med Københavns Universitet om den del af den veterinære myndighedsaftale, der omhandler det veterinære laboratorie- og forskningsmæssige område samt rådgivning.

Derudover varetager SSI den epidemiologiske overvågning af zoonotiske sygdomstilfælde hos mennesker og den epidemiologiske efterforskning ved nationale udbrud med fødevarerbårne infektioner, samt støtter Fødevestyrelsen med lokale/regionale epidemiologiske udredninger.

FVST oplyser, at de varetager overvågningen af zoonotiske smitstoffer i fødevarer og dyr. Overvågningen i dyr gennemføres via myndighedsaftalen med DK-VET. Det er ligeledes FVST, der er ansvarlig for opsporing af fødevarer, som kan relateres til fødevarerbårne udbrud, ligesom det er FVST's opgave at opspore dyr og dyrehold, som kan være blevet smittet med eller være årsag til zoonotiske sygdomme hos mennesker.

Oversigt over varetagelse af opgaver ved zoonosesygdomme

	Det humane område	Det veterinære område	Fødevarerområdet
Diagnostik/ laboratorieberedskab	SSI KMA'er	DK-VET	FVST
Rådgivning	SSI	DK-VET	DTU Food
Udbrudskoordinerings	DCUG KOZO	FVST (ved udbrud i dyr, hvor der ikke er smitte til mennesker) KOZO	DCUG
Myndighedshåndtering	SST, STPS, ISM	FVST	FVST STPS

Diagnostik/laboratorieberedskab

Opgaverne under diagnostik/laboratorieberedskab inkluderer udførelse af analyser for smitstoffer samt sammenligninger af undertyper/varianter. SSI er nationalt referencelaboratorium for humane og veterinære infektioner. Sidstnævnte i samarbejde med Københavns Universitet under DK-VET.

Rådgivning

Rådgivning inkluderer koordination med andre myndigheder og svar på bestillinger fra myndigheder (FVST, ISM, SST), herunder risikovurderinger, epidemiologiske udredninger og andre spørgsmål. SSI rådgiver ISM og SST ift. humane infektioner, og DK-VET rådgiver FVST ift. infektioner hos dyr.

Koordinerende udbrudsgrupper

Der eksisterer to koordinerende udbrudsgrupper, som arbejder på tværs af myndigheder ved mistanke om eller udbrud af zoonotiske sygdomme.

Den centrale udbrudsgruppe (DCUG) koordinerer efterforskningen af sygdomsudbrud forårsaget af smitte fra dyr til mennesker via forurenede fødevarer og vand. DCUG blev etableret i 1998 for at sikre tæt samarbejde mellem myndigheder og institutioner for opklaring af fødevarer- og vandbårne sygdomsudbrud. Gruppen har repræsentanter fra FVST, DTU Food og SSI. DCUG koordinerer endvidere Fødevareudbrudsdata-basen, der er et overvågningssystem for fødevarer-bårne sygdomsudbrud i Danmark. Gruppen bidrager til den årlige rapport *Annual Report on Zoonoses in Denmark*, som DTU Food udgiver.

Myndighedssamarbejdet til Koordinering af Zoonoser (KOZO) varetager den løbende koordinering vedrørende forebyggelse, planlægning og håndtering af sygdomsudbrud forårsaget af smitte med zoonoser direkte mellem dyr og mennesker. Samarbejdet har således til formål at styrke det tværgående sygdomsberedskab og har repræsentanter fra FVST, KU, SSI, STPS og SST.

Myndighedshåndtering

Myndighedshåndtering inkluderer opfølgning på mistanker/sygdomsudbrud. Det kan være udarbejdelse af retningslinjer for sundhedsvæsenet, smitteopsporing, vejledning til borgere, forebyggende tiltag ift. smittespredning og ansvar for tilhørende lovgivning.

SST oplyser, at i tilfælde af større sygdomsudbrud, udarbejder SST retningslinjer for håndteringen, koordinerer indsatsen mellem myndigheder og vejleder borgere. I det samlede beredskab er SST øverste myndighed for sundhedsberedskabet, og vil varetage den overordnede koordinerende rolle på sundhedsområdet.

FVST oplyser, at ved større udbrud af alvorlige smitsomme sygdomme i dyr er FVST ansvarlig for koordinering og håndteringen af besætningen. Dette kan ske med bistand fra Beredskabsstyrelsen og i nogle tilfælde politiet.